

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Aprilis' 26-dikán, 1825.

B é c s.

Császár és Király Ő Felsege kegyelmesen méltóztatott Veszprémi Nagykereskedő Joannovits György úrnak azonsokféle megkülönböztetett érdemeit, melyeket magának az által szerzett, hogy a Felseges czélzásolnak mindenekben elősegülésére lenni hathatos erővel sikeresen iparkodott, kegyes tekintetbe vévén, őtet minden törvényes házasság-béli mind két nemen lévő maradékaival egyetemben meg-nemesíteni, 's egyszersmind a Nemes Unghvár Vármegyében helyezettett Győrötske nevű falut Királyi Adomány-levél mellett örökös birtokul néki adni, 's azt is megengedni, hogy eddig viselt neve mel-
lé ennek utánna a Győrötskei vezetékek vagy megkülönböztető nevet (praedikatumot) is oda tehesse.

Nagy Britannia.

Eszterházy Pál Ő Herczogsége a Londonban lévő Austriai Császári Nagykövet, Párisból Londonba vissza érkezvén, Aprilis' 8-dikán a Windsori Kastélyban a Királynál volt ebéden.

Azon Canadai négy törzsök familiáknak fejeik, kiknek Angliába lett érkezésekről már emlékeztünk, a Királytól meghívattatván Aprilis 9-dikén Londonból Windsorba vették útjokat, 's a kastély előtt lévő pázsiton audientziára a Király' elibe bocsátattak. A Király' elibe érkezvén térdre oltak. Megszemlélvén Ő Felsege, hogy

azon emlékezet-pénzek, melyeket néki a megholt Király Sir Bracktól küldött volt, a nyakokban függenek, így szollott: „Mint hogy az Ő Felsege atyjának a boldogult Királynak képét a nyakokon hordozzák, gyaníthatóképpen az Ő Felsegiét is ott fogják hozdozni“ — 's ezen szavak után mindeniknek függesztett egyet-egyét a nyakába, melyeket ezek nagy örömmel megcsókoltak, 's a főbbik közzülök illy beszédet intézett Ő Felsegéhez Francia nyelven: — „

„Elömbe olly útasítás adatott vala, hogy a Király előtt állván, ha csak a Felső valami kérdést nem intéz hozzam, hallgassak: de erőt vettek rajtani érzéseim, és a szívem egészen tele van. Egészen elbámultam ezen lebecsátkozásnak 's kegyelmességnek szemlélésére, 's reménlem, hogy bocsánatot nyerek hálaadásunknak kinyilatkoztatásáért. A nap kiterjeszti a maga örvendező sugarait fejünkre, 's a világnak azon nagy terem-
tőjére emlékeztet bennünket, a ki meg-
öl és megelevenít. Töltse ki ezen fő Valóság, ezen jótévő Valóság, a ki megígerte, hogy teremtményeinek imádságait meghalgtja, Felsegedre a maga áldásait bőséggel! Adjon Felsegednek testi telyes egészséget, 's hosszú életet, hogy szerencsés alativalójit sokáig boldogíthassa. Nem csak a Felseged előtt álló szem-
mellyek fognak életek fogytáig háládatos érzéssel emlékezni ezen jó és kegyelmes fogadtatásra, hanem az az egész nép-törz-
sök, melynek mi képét viseljük, mind végig állandó hajlandósággal és hűséggel

„fog Felséged eránt, mint a' maga jó és Felséges Atyja eránt viseltetni.“ —

A' Király is Francia nyelvben felelt 's még az után egy fertály óráig beszélgett vellek. Végre Bernard Andrew a' Királyi Villának minden ritkaságait megmutogatta nékiek, a' melly után estvére Londonba vissza tértek az Indus Vendégek. — A' feljebb említett emlékeztető pénzeken kívül az egész teste' nagysága szerént festetett 's réz-metzés által nyomtatott képét is által adatta nékiek Király Ó Felsége.

Londonba, mint ujság, megérkezett Chinából a' Császárnak az a' Proklamációja, melly által megparancsolta, hogy birodalmának napnyugoti határai, végvárak és tornyok által erőssíttessenek-meg. Mint a' Proklamációban kifejeztetik, a' Császár azért indíttatott ezen előre vigyázási rendelkezésre, hogy a' Birmánok 's az Anglusok egymás ellen háborúba elegyedvén 's ezek azokat már több ízben megfutamtván, ne hogy a' Chinai tartományokra vagy a' futók vagy pedig a' kergetők be találjanak rontani.

Az Algierből Angliába érkezett újabb tudósítások szerént, az azon tenger partokon nevezetesen Blida városánál történt földrengés oly nagy volt, hogy a' föld sok helyeken 8—10 lábnyom szélességre és ugyan annyi mélységre megnyílt. A' szerencsétlenség Márcz. 3-kán és nem 2-kán történt. A' nevezett városban egy fal se' maradott épségben. Egy falut, a' melly két össze omló hegyek között találtatott, egészen magok alá temettek ezen egygyélt hegyek.

A' Herceg Wellington második fija, illetlen magaviseletéért, az Oxfordi Universitásból elküldettetvén, úgy megnöveztelette érette az atyja, hogy a' nagyobbik fiját is elhozatta azon Universitásból.

Anglus Kapitány Wendel, a' déli égsark felé egész a' 74 grádusig lenyomult, és így három grádussal járt köze-

lebb ezen égsarkhoz, mint Cock. A' tengert jég nélkül találta.

Mostanság valami Anglus urak fogadásból viaskodást csináltattak hatmészáros szelindek kutya és egy Oroszlány között, 100 Souvereings aranyban fogadrán az Oroszlány tulajdonosával, hogy a' 6 kutyák meggyőzik az Oroszlányt. A' kutyák vállogatottak voltak, 's olyanok, a' mellyek a' sertésfogdosás közben jól hozzá tanultak volt a' viaskodáshoz. A' kutyák nevei: Crak, Billy, Cribb, Neptun, Jerry, és Nelson. Sokak fogadtak négyért ötben, hogy a' kutyák lesznek a' győzedelmesek. A' feltétel a' volt, hogy a' kutyákat két versben bocsássák néki az Oroszlánnak, egy-egy versben hármat, és hogy ha az Oroszlány öt kutyát meggyőzhet, a' hatodikat nem is leszsz szükség megnyomoríttatni, hanem akkor az Oroszlány tartassék győzedelmesnek. Nagyon sok nép gyülekezett össze, annyira, hogy sokaknak, kik ezen vad viaskodást nézni szerették volna, vissza kellett térni, pedig 8-czadfél Sillinget kellett fizetni a' bemenetelért. Legelőbb az Oroszlánt bocsátották-ki a' viaskodás helyére, a' melly, mint ha érezte volna, hogy mit akarnak velle, mint erejét jól érző állat, mérgesen kiállott a' síkra, ordított, nézett jobbra balra mint ha a' bajnokokat várta volna; jobb lába' talpával a' földet dombolta és ásta; farkával jobb és bal oldalait verte. Ennek szemlélése gyönyörködtette a' nézőket egy pár minutáig. Ekkor, mint a' futtató paripákat szokták a' Jokeyk, a' kutyákat is úgy vezették-be nyakló szíjjakon a' Peczéreke egyenként. A' Crack, Billy, és Nelson voltak az elsők, kik szabadon bocsátattak. A' két első meghökkenés nélkül néki rohantak a' vad állatnak, hanem a' Nelson nem felelt meg híres nevének, mert csak a' más két tőnek háta megett nyomult előre.

Az Oroszlány látván a' kutyákat, első térdcire állott, 's azokról egyszerre villám módra felugordván, a' Billynek olly csapást adott a' jobb talpával, hogy annak nem kellett több, mert egyszerre le roskadt. A' Crak és Nelson két felől fogták körül a' vad állatot mind ketten azon iparkodván, hogy nyakszírt foghassák-meg; 's meg is fogták, hanem mint hogy a' nyakhusba nem haraphattak bele, az Oroszlány egyszerre lerázta őket onnét, 's ekkor lehetett látni, hogy a' vitézek csak a' serényibe kapaszkodtak vólt belé. Most már a' Nelson az alsó ajakát, Crack pedig a' hátulsó bal lábát kapták-meg; midőn a' vad állat, két lábra állván, a' fejével olly rázkodást tett, hogy a' Nelson ötet azonnal elbocsátotta, melly után az Oroszlány a' talpával Crackhoz csapkodván ez is jobbnak találta ötet elbocsátani, hanem ez már most azon iparkodott, hogy annak orrát foghassa-meg, míg az alatt a' Nelson, hogy oldalfélt kapta-meg ellenségét, hanem elhibázta a' harapást, 's azonban olly csapást ejtett háta gerenczin az Oroszlány a' talpával, hogy gerincze ketté-törvén, a' szegény kutya úgy össze görbedett, mint a' fa nyelű bicsok, 's a' Peczerek hurezolták-li, a' kik, hogy a' Crack is úgy ne járjon, ezt kihívták a' viadal' helyéről, az Oroszlánynak pedig már most öt minuták engedtettek, hogy magát kinyugodja.

Már most a' második összecsapás következett-el. Most s' Cribb, Neptun és Jerry bocsáttattak az Oroszlánra; a' Crack, melly már különben is el volt fáradva, a' tartalékot tette. Az új bajnokok, mint ha össze beszéltek volna, mind hárman egyszerre az Oroszlány' orrára, rohantak: de ő így se vesztette-el jelenlétességét, hanem egyszerre olly harapást ejtett a' Cribben, hogy ez egészen össze zúzva terült a' földre, 's erre réa se nézvén, bal talpával úgy csapta a' Jerryt, hogy

ez is egyszerre a' Cribb mellé esett. Már most felettebb fel volt mérgesülve az állat; kegyetlenül csapkodta a' farkával jobb és bal oldalait, 's e-közben olly csapást ejtett a' Neptun' bal oldalán, hogy több onnek se' kellett, 's e' szerént a' 6-dik Szelindék szerencsésen életbe maradván, az Oroszlány lett a' győzedelmes, 's ennek tulajdonosa a' 100 Souverain aranyokat szerencsésen az erszényébe tette.

Azon kikérdezésből, mellyet a' Pairek között a' végre kineveztetett Biztosság a' Londonban lévő Irlandus Catholikus' Követséggel tartott, szükségesnek gondoltuk némely nevezetesebbeket ide iktatni.

A' Fő Tisztelendő Doyle Jakab Kardai és Leighlini megyés Püspök' elébe tetetett kérdések 's általa ezekre adatott feleletek így következnek:

Kérdés. Hiszi-e az Úr, hogy ha az Országlószék az Irlandus Papság' tartatásáról gondoskodna, nem fogna ez a' Catholika Egyház' részéről semmi ellenzésre találni?

Felelet. Ez egy olly punk'um, a' melyre nézve, mint a' több előfordult kérdésekre nézve is, másoknak is szavok és vélekedések van, a' melly tekintetben tehát az én vélekedésem nem lehet meghatározott. A' mi engem' magamat illet, megvallom, hogy mint most úgy ezután is inkább venném élelmemet azon szegény emberektől, a' kikért fáradozok. Hanem tudván azt, hogy ezen dolog azoktól gondoltatt-ki, a' kik a' Világi Catholikus Státusnak felszabadittatását örömet végre szeretnék hajtani, erre nézve én so' ellenzeném a' Catholikus Papságnak az Országlószék által lejendő fizettetését, mihelyest tudnám, hogy az én ellenzésem a' Felszabadulást gátolja, melly az Országnak megnyugtására nagyon szükséges. Így vélekednek-e mások is, nem tudom; csak azt

adhatom még szavaimhoz, hogy én a Catholikus Papságnak az Országlószerék által való fizettetésére nézve, csak azért nem érthetők egyet, hogy attól tartok, hogy ha a mi Papjaink a magok élelmekre nézve a néptől nem fognak függeni, idővel a magok foglalatosságainak megtételében nem lesznek ily szorgalmatosok mint addig voltak. Az ettől való tartás a fő, sőt mondhatom az egyedül való indító ok arra, hogy én azt kívánjam, hogy a dolgok ezen tekintetben úgy hagyassanak, mint most vagynak, s minden esetben csak némelly visszaélések töröltessenek-el.

K. — Gondolja-e az úr, hogy a Catholika Egyház általjában, vagy pedig annak néhány tagjai, akár vétetődjék az előbbeni kérdés által illetett tárgy munkába akár nem, kívánják, hogy az Anglikána Egyház' jövedelme' valamelly részénck birtokába juthassanak?

F. — Én, akár álljon lábra ezen intézet akár nem, soha se vettem észre ily hajlandóságot senkiben, magam se birtam azzal soha, hogy azt kívánta vagy én azt kívántam volna, hogy az Uralkodó Egyház' jövedelmének vagy tulajdonának valamelly részét magunkévá tehessük. Sőt mondhatom, hogy ha ezen tulajdonnak egy részét nekem ajánlanák, én azt el nem fogadnám; és hogy ha oda menne a dolog, hogy a Catholikus Papság az említett Dotátiót azon Tizedből fogná venni, a mellyel a Státus az Uralkodó Egyház' Papjait fizeti, én ezt sem fogadnám-el.

K. — Nem tiltatott-e meg a Tridentinum Concilium által a Catholikusoknak a Protestánsokkal való összeházosodás?

F. — Nem; erről semmi se találtak a Tridentinum Conciliumban.

K. — Törvényes erővel bírónak tartja-e az úr egy Protestánsnak egy Catholikkussal való házasságát?

F. — Ez törvényes erővel bir mind polgári mind Egyházi tekintetben.

K. — Nem tud-e az úr olly példát, hogy egy Catholikusnak s egy Protestánsnak házasságát, ha Protestáns Pap eskette őket össze, valamelly Catholikus Pap feloldoztatottnak lenni nyilatkoztassa?

F. — Nem. Ennek megtörténni soha se lehet. Ezt se a Pápa, se valamelly Concilium vagy egyéb akár melly más földi Hatalom meg nem teheti, ha csak valami Canonikus akadály nincs jelen. A Religiói külmbőség nem ily akadály.

K. — Tud-e az úr valami ily házossági példát, melly által az aszszony férjétől eltaszított volt?

F. — Nem. Ennek nem lehet megtörténni.

K. — Ha valamelly Catholikus és Protestáns közt való házasságból származott gyermekek a Protestáns Religióban neveltetnek, von-e a Catholikus rész ez által valami Egyházi büntetést magára?

F. — Semmit se.

K. — Nem hallotta-e az úr valaha, hogy egy Catholikus és egy Protestáns közt való összeházosodásnak alkalmatosságával a Catholikus Pap azt kíváná, mint feltételt, hogy a gyermekek a Catholika Religió szerint neveltessenek?

F. — Természet szerint. A dolog természete hozza magával, hogy a Catholikus Pap ezt minden módon elősegelleni iparkodjék.

K. — De hát azt hallotta-e valaha az úr, hogy a Catholikus Pap az ily házassoktól az összeházosodást megtagadta volna, ha az említett feltételre réa nem állottak?

F. — Természet szerint; hanem ily esetben a Protestáns Paphoz folyamodnak a házosalándók, kinck hasonlóképpen hatalma van a Státustól arra, hogy őket össze adja.

K. — Ha az aszszony Catholika a férj pedig Protestáns, s a férj a feleség-

gít a' Protestáns hitre által téríti, hogyan bálnak az urak az ilyen aszszonnyal?

F. — Azon személy, a' ki megszűnik Catholika lenni, megszűnik a' mi templomunkba való járástól is; az ő dolga tehát többé minket nem illet.

K. — Kialudtt-é már az urak közt az a' hatalom egészen, hogy a' Királyokat letelessék?

F. — En úgy tartom, hogy egészen kialudtt.

K. — Meg se' esmertetik?

F. — Elöttem már rég' nem volt olly Theologus esmeretes, a' ki ezen Thésist oltalmazta volna. Mi vissza vetjük ezt a' mi Iskolájinkban. En tanultam Theológiát, sőt azt magam is több esztendőig tanítottam, és nyomtatásban közönségesen kihirdetett Thésisekben oltalmaztam azon tudományt, hogy ezen hatalommal nem bír a' Pápa, s hogy ez, valamint az okossággal úgy a' köz jóval s boldogsággal is ellenkezik.

K. — Illy értelemben van-é az ur azon tudomány eránt is, hogy az Eretneknek tett esküvésnek nincs törvényes erceje?

F. — Már e' sokkal káromlóbb, hogy sem feleletet is érdemlene.

K. — Legyen olyan jó az ur, hogy magyarázza-meg nekünk, mi értetődjék a' Pápanak Csalhatatlanságán?

F. — Ezen tárgyról már olly sok Theologusok írtak, és erről olly hosszú Definiókat adtak-ki, hogy jobbnak tartom ezekre útasítani Uraságtokat, mint sem magam adjak rolla Definióit. Cano Melchior hosszú munkát írt és adott-ki a' Pápa' Csalhatatlanságáról.

Az O-Connel elibe tétetett kérdések az általa adatott feleletekkel egyetemben, ezek voltak: —

K. — Jónak tartja-é az ur, hogy az Irlandiai Catholikusok a' politikai jusokkal való élésben a' Protestánsokkal egyen-

lővé tétetettvén, egyszersemind a' Catholikus Papságnak is a' Korona' akaratjától és tetszésétől függő törvényes fizetés rendeltessék?

F. — En azt gondolom, hogy igen kívánatos dolog lenne az, hogy az Országlószéknek a' Catholikus Papsághoz is törvényes befolyása legyen, hogy e-képpen a' Státusnak minden külső Országokkal előfordulható dolgaira nézve, magát a' Cath. Papságra éppen olly bátorságosan reá bízassa, mint a' Prot. Papságra. Azt tartom tehát, hogy ohajtani lehet, hogy az Országlószék ezen okos kötél (t. i. pénz) által a' Cath. Papságot, mind a' haszonra, mind a' kötelességre való tekintetben, magához csatolja. En magam is ohajtanám, hogy az Országlószéket ezen befolyásnak birtokában láthassam.

K. — Gondolkodott-é már az ur a' felől, hogy mi módon eshetne-meg ez legjobban, s közölhetne-é valamit ez eránt ezen Biztossággal?

F. — En azt gondolnám jónak lenni, hogy a' Papoknak rendeltessék valamely mértékletes fizetés annak bizonyására, hogy ők alattalói kötelességben született alattvalók legyenek. E' mellett ohajtanám valamint szintén az én Catholikus polgári és nemesi rendbéli Collegáim is ohajtják, hogy a' most élő s már hivatalokra alkalmas személyeket, ámbár külső országokon neveltettek is, kivéven, a' Catholikus Papok, minekutánna a' még most nem lévő módok megszereztetnek, ithon az alattalói kötelességben neveltesselek-fel, úgy, hogy a' külső országoknak mind születési mind neveltetési befolyása töllök elessék.

K. — Meg van-é az ur a' Cath. Papság' gondolkodásával való esmeretsége mellett győzzetve a' felől, hogy ha a' Fel szabadulás a' Papok' fizetésével össze köttetve meghatározatna, ők általában hajlandók lennénekezen fizetést elfogadni?

F. — Legkisebbet se kételkedek a felől, hogy ha a' Státus nékiel a' fizetést a' Felszabadulással öszszeköttetve ajánlja, úgy ők annak elfogadására telyes készséget fognak mutatni; ollenben éppen illy meggyődött vagyok a' felől, hogy a' Státustól való fizettetést meghatározott módon el fogják magoktól taszítani, mihent az; azon Felszabadulás nélkül ajánltatik nékiek, mellyet mi Emancipációnak nevezünk.

K. — Legyen olyan jó az úr, magyarázza-meg nekünk, hogy mi indíthatná a' Catholikus Papságot arra, hogy a' Státustól való fizettetést Felszabadulás nélkül megtagadja?

F. — Az, hogy így azt gondolnák felölle, hogy eladta a' Religiót, 's hogy csak magáról gondoskodott, midőn magát azon Országlószékhez csatolta, melly azt tartja a' népről, hogy eránta 'ellőnséges indulattal viseltetik; és hogy a' Papság 'ellőnséges állásba helyeztetné magát a' nép ellen, még pedig a' legalacsonyabb októl, a' személyes pénz-kereséstől indítatva; 's mind ezekből a' következne, hogy ő a' néphez való minden befolyását elvesztette.

B r a s i l i a.

Londonba Apr. 13-kán érkezett a' legújabb postahajó Rio-de-Janerióból Febr. 2-ső napjáig szőlő tudósításokkal. Ezek között taláztatik a' Montvideói Káptalan-nak egy levele a' Császárhoz, melyben arra kéretik Ő F. ge, hogy törölje-el a' Constitúziót és uralkodjék határ nélkül való hatalommal. A' Császár olly feleletet adott ezen Fő Papságnak, hogy a' Constitúziót maga adván, meg is fog a' mellett maradni.

Jan. 9. dikét, mint annak omlékezet-napját, mellyen magát a' Császár arra határozta, hogy Brasiliában maradjon, va-

lamint szintéu Jan. 22. dikét, mint a' Császárné születése' napját, fényes pompával inneplették Rióban.

Az Országlószék elfogadta Oxensford nevű Londoni kereskedőnek azon Jovallását, melly szerént ő a' Brasiliai arany és ezüst bányák' műveltetésére Aktziás Társaságot gyűjt össze.

N é m e t O r s z á g.

Néhány Hamburgi kereskedők, kik a' Pétersburgiakkal kereskedési öszszecsatlódásban vagynak, a' tavalyi áradáskor, a' melly Petersburgot megrongálta segedelmet küldöttek oda. Tudtára esvén Sándor Császárnak, hogy későbbre, Febr. 4-tén, a' Hamburgiakat is hasonló áradás érte, parancsolatot adott a' Petersburgi Biztosságnak, hogy a' segítő kassából 36,000 Rubeleket küldjön a' Hamburgi Segítő Biztossághoz, a' megkárosítottaknak segittségekre.

A' Braunschweigi Országló Herczeg 's a' Testvér öse Wilhelm, Brüsszelbe érkeztek, a' honnét Angliába 's az Oroszbirodalomba mennek, a' mellyeknek megjárására indultak.

D é l i A m é r i k a.

Columbiára elkövetkezett az az időpont, hogy a' jövő 4 esztendőkre új Elölülőt választanak. Senki nem kételkedik, hogy ismét Bolívar fog választatni, mint hogy mindenek réa' czelőznak, kik az Elölülői választásra voksolási jussal bírnak, csak azt láttatnak sokan ohajtani, hogy bár maga személylesen folytatná ezen fontos hivatalt, 's nem bízná tovább is Vice-Elölülőre, mint ez neki a' Caracási újságban nyilván eszire adatik, a' hol illy kifejezések taláztatnak: „Ezen esetre le kell tenni Bolívarnak a' Perui Diktátorságot 's

meg kell szünni az 'armáda' vezérlésétől, és vissza kell néki Bogotába jöni.

Északi Amerika.

Ezen Respublika' új Elölülője Adams. Márcz. 4-dikén beült a' maga 4 esztendő-kig tartó Országlásának székebe. Az ő barátjai fényes vendégség által innoptették az ő beiktattatásának napját: hanem mint nevezetést úgy jegyzik-meg, hogy ugyan ezen vendégségben az Adams' vetelkedő társai' egészségeikért is színt-úgy ittak, mint az Adámséért. Marquis Lafayette 14-dik volt azok között, a' kikért ittak.

A' Ney-Yorki ujság azt írja Fabrega nevű Columbiái Szenátor fijának, a' ki mostanság ott járt, szavára, hogy Francia Ország Spanyol országnak egyetértésével azt a' jóvallást tette volna Bolívarnak, a' Columbiái Elölülőnek, 's a' Perui eddig volt Liberátornak, hogy koronáztassa-meg magát, a' melyet ha meg fog cselekedni, őtet Franziái ország segélleni fogja. De Bolívar a' helyet, hogy ezen ajánlást elfogadta volna, az erről szolló leveleket a' Columbiái Congressus' kezébe küldötte. Hanem ezen hirt más ujságlevelek nagyon gyáva költeménynek nyilatkoztatják lenni.

Portugallia.

Azt jegyzik-meg az innét Ápril. 6-dikán indult tudósítások, hogy akkor 6 Anglus linea és két kisebb hadi hajók állottak a' Tágus vize' torkában felvitörözve készen, mellyeknek neveik ezek: Océán, Suberb, Wellesley, Active, Tribunc, és Thetis.

Opportóban rútgylkosság történt. Márcz. 12-dikén reggel 8 óratájban egy férevaló uczán valami hordót találtak kitéve, a' melynél senki se' találtatott, 's felettebb kedvetlen szag jött-ki belőle.

Megjelenvén végre a' Politzia 's a' hordót megnyitván, egy telyesen elrothadott emberi testet talált benne, felöltözve, 's egészen sóval fedve. Abrázatja már egészen esmeretlenné lettek 's köntösc minden színét úgy elvesztette vala, hogy lehetetlen volt réa esmerni. A' zsebében egy keszkenő találtatott, mellyen nevének ezen két első betűji szemléttettek: S. F. Az ercsényében 200 ezüst pénzek találtattak. A' következett napon kitétetett a' holt test közönséges nézésre, hogy ha talám még is találtatna valaki a' ki réa esmérne. Képzelni lehet, hogy melly eliszonyodás lepte-meg a' közönséget a' borzasztó tárgynak szemlélésére. Orvosi megvizálatás 's egyéb szokott intézetek után betéttett a' test egy templomba.

Azon Trágerek beszédéből azonközben, kik a' testet az uczáról a' templomba bevitték, még azon napon kinyomozta a' Politzia, hogy a' hordót egy nem meszsze lévő magazinumból hozták-ki oda az uczára. Az embernek szörnyű gyilkos kezek által kellett megöletetni, mint hogy az Orvosok vizsgálódása szerint, a' koponyája össze rontva, a' feje valami nagyon éles műszer által a' testétől elválasztva, 's két czombesontjai kettétörve voltak. Három emberek, úgymint Jose-Antonio-de-Aranjós-Silva, Kereskedő, 's ennek Biztos Segédje Antonio-de-Soura-Guimares, 's a' Kapusa Linnharies, tudokra esvén, hogy a' Trágerek megvallották, hogy micsoda magazinumból tétett-ki a' hordó az uczára, még azon napon elállottak lábelől, hanem minden felé üldöző írást boésátottak utánok.

Lombard-Velenczei Királyság.

A' Majlándi ujságban így irnak Udi-néből Apr. 16-kán: — „

„Ő Felsőgo a' Császár testvér öcsének a' Vice-Királynak 's Ferencz Károly Fő

Herczegnek társaságában Pontafelből, hova a V. Király elejébe ment vala, 12-dikben Udinébe megérkezett. Ambar Ó Felsege oly kívánságot jelentett vala előre ki, hogy fogadtatása semmi pompázással ne esne, csak ugyan még se tartóztathatta-meg magát a nép a nagy örvendezés miatt, hogy vígadozó érzéseit külsőképpen is ki ne nyilatkoztassa, s valamint Pontafelben cselkedett, Udinében is, honnét egy orányira mentek a Felseges Vendégek elibe az Uraságok, s a hova déltájban érkeztek-meg, hasonló örvendező éljen kiáltozással fogadja, a város pedig estvére lehető sietséggel ugyan, de még is szépen megvilágosított, melynek megszélése végett Ó Felsege, a testvére és fija társaságában, az uczán le s fel hajtani méltóztatott.

Udinében, mint hallatott, Apr. 16-dikáig maradni, onnét ekkor Cenedába s az után a Német ország felé vivő új országútnak megszemlélésére menni szándékoztak a Fels. Útasok.

Későbbre ismét örömmel említettik a Majlándi Ujságban, hogy Ó Felsegek kívánt jó egészségben vagynak Udinében. Császár Ó Felsege megjeleni méltóztatott egy Cantatén, mellyet ott a gazdagon megvilágosított theatronon adtak, s ahol Ó Cs. Felsege legnyobb elragadtatással fogadtatott. Véghetetlen volt a levegőt harsogató örvendező kiáltozásás, melly a Fels. Vendégeknek mind beérkezésekor mind kimenetelekor hallattatott. Legkedvesebb volt mindazáltal ezen örvendetes innepi vígadozások között a F. Monárkiba atyai érzékeny szívének az az érzés, mellyet abban Apr. 14-dikén az a jótévőség felgerjesztett, melly szerént ott akkor a szegény leányoknak közönséges innepléssel kiosztattak a menyaszszonyi ajándékok. Ó Felsegét ezen víg társaság-

ban is különös tapsolással s éljen kiáltozással fogadták, a ki olly nagy meglepéssel szemlélte ezen jótévő munkát, hogy meglepődését nem csak szóval, hanem a Vice-Király által is s írásban is nyilatkoztatná.

Ó Cs. Felsegének egyéb idejét itt részint a főbb Tisztikaroknak részint a nevezetesebb intézeteknek a V. Király társaságában való látogatása, részint audientzia adások s kabinéti munkálódások foglalják.

Ferencz Károly Ó Cs. Fő Herczegsege pedig Gróf Maniago Pétertől, az itt lévő Friauli Centrális Deputatzió egyik tagjától kísértetvén, mind azoknak a tárgyaknak megnézegetésével foglalatoskodik, a mik Udinében nevezetesek találtatnak.

Magyar Ország.

Buda. — „Április 13-dikán délelőtt 11 óraker fényes pompával tartatott itt a Fels. Kir. Magyar Kamaránál a Közönséges Udvari Kamara eddig volt V. Elölülőjének Cs. K. Kamarásnak és Belső Titkos Tanácsosnak s T. N. Moson Vármege Fő Ispányának Vásonykői Gróf ifjabb Zichi Károly Úr ó Excellenzijának, mint Királyi Magyar Kintstármesternek s Udvari Kamara Elölülőjének, ezen új hivatalába való beiktatása. Beiktató Cs. K. Biztos volt a Cs. K. közönséges Kamaránál lévő Udvari Ref. Tanácsos Méltos Paulóvics Xav. Ferencz Úr. Minckutánna a K. Udvari Kamarának minden Tanácsosai és Titoknokjai előbb a magok Tanácskozó Szálaikba tanátstartásra s az ezen Fels. Kamarához tartozó minden Oszlályok a magok Fejeik alatt hasonlóképpen öszszegyülekeztek volna, a F. M. Tanács kébeléből Követség nevezetett-ki a végre, hogy valamint a Beiktató K. Udvari Biztos Urat, úgy az új Elölülő Urat ó Exc.ját is a Gyülésbe való megjelenésére meg-

re meghívja, kik is ehhez képpeszt együtt hintóban az Udvari Kamara' épületébe mentek, a' hol az ajtótol fogva a' Tanáts' szalájáig a' Kamara' különbkülönb Osztálya béli Tisztviselő uralmak kettős sorailk fenn pedig a' Concipista és Titoknok 's végre a' Tanátsos Urak által fogadtattak, és vezettettek-be a' Tanáts' szalájába, hol a' Beiktatási szokott munka kinyilt ajtokkal legelőbb is a' Felséges Diptomának az Udv. Kamara' legidősebb Titoknokjának Balázs Agoston Úrnak felolvasása által kezdődött-el.

Az után a' Királyi Beiktató Biztos Úr (a' ki ezen Fels. Tanátsnak csak kevés esztendőknék előtte maga is tagja vala), fontos és gyökeres ékes szollással tartotta a' Beiktató Beszédet. Ennek vége lévén, Elölülő ő Excellenzia mondott hasonló fontosságú 's ezen alkalmatossághoz alkalmaztatott Beszédet, melyben a' Monarkha és a' Státus szolgálatai eránt való mélységes tiszteletű érzéseit, valamint szintén azon nagy tekintetű és tudományú emberek eránt, kiknek fényes gyűlésében őtet a' Fels. Császár és Király' bizodalma Elölülőyé rendelni méltóztatta, viseltető tiszteletét, velősen és beható méltósággal kifejtette.

Ezen Beszédre a' F. Udvari Kamara' nevében (a' még akkor mint V. Elölülő felesküve nem volt) legidősb Udvari Kamarai Tanátsos Peréni Báró Perényi Úr ő Excellenziája felett, melly által az Udvari Kamarának a' Királyi Biztos Úr eránt viseltető háládatos érzéseit kifejezte 's ezen Kamara' minden tagjait az Elölülő Úr ő Exe. ja jó akaratjába telyes bizodalommal ajánlotta.

A' Beiktatási pompának vége lévén 's minekutánna a' K. Udvari Biztos úr 's az idegen halgatók is eltávoztak, állést tartott a' Tanáts, melyben az új Elölülő előtt a' kineveztetett új Vice-Elölülő Úr ő Exc. ája, a' szokott esküvést letette, 's ez után

az egész Beiktatási pompát egy hatható: szép Beszéd által berekesztette.

Pesten a' folyó hónap 11-dikén munkás életének 52-dik esztendejében meghalt. Méltóságos Felső Ozori, és Kochonóczzi Ottlik Dániel Úr, a' Nagy Méltós. Királyi Táblánál Personálisti ítélő Mester, kinék jeles törvénybeli tudománya, hívatbeli fáradhatatlansága, igazság szerete, egyenes szívűsége, és buzgó hazafiúsága tiszteletes emlékezetben fog maradni. Holt teste Kochanóczra vitetett, Nemes Trentsin Vármegyébe. A' nyilvánvaló halotti-tisztelet pedig Pesten az Evangelico-Lutheranum templomban Május 1-ső napján fog megadatni.

Nemes Győr Vármegyében Téthenn mind magáról, mind érdemes Fijairól nevezetes, Tekintetes, Nemes és Vitézlő Kisfaludi Kisfaludy Mihály Assessor Úr becses életének 85-dik eszt. csendes magánosságában Márt. 25. meghalt. Ő ifjabb korában Nemes Győr Vármegyében sok esztendőig Fő Bíró volt, és utóbb a' magános életre való vágyódás vette reá, hogy Vice-Ispánságra választatását megköszönné. Csendes életét filozofus módon kevéssel meglegedve töltötte, csak abban találván gyönyörűségét, hogy a' szomszéd Nemeségnek, és önnön Familiájának jussait kifejthette, megerősíthette. Az ő híre dicsőségesen élni fog Sándor, Boldizsár, Mihály, János, és Károly jeles Fijaiban.

Zemplén Vármegyében egy pár hetek alatt három nevezetes, 's érdemeikben egymáshoz hasonlító férjfiat vesztette-el. Február. 26-dikén Újhelyben halamag, telyesen elgyengülve sok esztendőig tartott betegeskedései által, Tekint. Kis János Úr, egykor Fiscálista a' Nagy-Mélt. Álmásy háznak; — Márt. 15-dikén

Az arban Melt. Consiliárius Pálóczi Horváth László Úr, elébb Megyénknek Fiscalisa, tovább Notáriusa, végre második és első Al-Ispánja, nőtelen öregségben; — Mártz. 18-dikán pedig Tekint. Kaszner András Úr, Megyénk' egygyik szeretett Fő-Szolgabirájának atyja, 's míg a' most Herczeg Brezenheim által bírt Sáros-Pataki 's Regéczi Várak és Urodalmak, Herczeg Trautsohnnak halála után, a' Kamara által bíráttak, Praelectusa, közel goesztendő, de ép, egészséges, 's víg kedvű Öreg; valamint Consil. Horváth is, elhülésben inkább, mint nagy korok' elgyengüléseiben. — Ugyan ez a' holnap kapta-ki az elők' számából Tancs Ignácz Urat is (Mártz. 3-dikán). Nagy Mihálytt. Ez a' nyolcz-nyelvű Tudós egykor Nevelője vala Gróf Sztáray Albert Úrnak, mostan pedig, husz eszt. olta, Bibliothecáriusa. Az ismeretesebb Nyelveken kívül bírta a' Görögöt és Angolyt is; 's öreg napjaiban a' Görög és Római Literatura, a' Botanica és Mineralógia voltak örömei, 's a' két utolsóbbat új munkák által is gyarapította, de a' mellyek nyomtatatlan állanak. Halálát, életének 60-dik eszt., a' kiszáradás okozta.

A' tél nálunk lágy volt; és annyira száraz, hogy szánjainknak hasznát sem vehetünk. Kútjaink 's patakaink kiszáradának, 's Tiszánk és Bodrogunk csak nem megázolhatóvá leve. Ellenben a' Máramarosi hegyeken, és a' mi széleinken Galiczia felé, a' hó egy ölnyi magasságban állott, 's a' szarvasokat és őzket arra kényszerítette, hogy a' falukban keressenek élelemt, hol vas villákkal szurkáltatának agyon. Esőnk rég olta nem lévén, a' hó fel nem olvadhata, de már Husvétkor kicsordultig állott a' Tisza; és ha a' havak hirtelen olvadnak-fel, előre-látjuk, melly nagyok lesznek áradásaink. Vetéseinket a' sok szél megsoványította.

A' mesterségesen koholt gonoszágokat jó ismerni, hogy kiki őrizkedheessen, 's ilyen a' mit beszéllünk. — Egy zsvány-csoport éjfélkor álla-meg Megyénk' Orvosának Tek. Detki Meczner Pál Úrnak szállása előtt, 's a' kocsis, hogy ezeket szabados dologban járónak gondoltassa, még csördített ostorával, Ujhelynek egygyik nevezetes úczáján. Tudták hogy az Orvos estve felé Patakra vitetett, 's méltán gondolhatták, hogy akkor éjjel haza nem érkezik. Csak két aszszony és egy férjfi-cseléjje volt a' háznál. Beteget hoztunk, mondák a' zsványok ezeknek; de azok csak ugyan elbódíták a' cselédeket; hogy nyitnának ajtót. Akkor ezeket megijesztvén hogy ha lármát ütnek, megölik, 's elkínózván, ketteje velek marada, négy pedig bément a' szobába, az ablakokat, mellyek az udvarra nyilnak, paplanokkal bevonták, 's hozzá fogtak a' kutatáshoz. Adóssági Contractusait el nem tépték el nem vitték; de igen ezüstjét, aranyát, gyémántjait, gyöngycit, órájait és drágább pixiseit. Akkor megkötözvén a' cselédeket, 's az ajtókat rájuk zárván, szekérre ültek, 's pattogva és csörtetve tovább állottak.

Új Könyvek.

1. Gedichte von Grafen Johann Mailáth. Zsebkönyv formában Bécsben, 1825. —

2. Magyarische Sagen und Mährchen. Brünn, 1825. 12. — A' szeretetre méltó Gróf németül ír, de ír magyarul is; a' mint ezt két Zsebkönyveinkből tudjuk. Elsőbb Versezeteit azoknak dolgozta, úgy mond, a' kik nem értenek magyarul. Így a' német Verselés' útjára vezetve, megmaradott ez mellett. Saját Verseit lefordíthatta volna Nemzete' nyelvére, de azt tiltá szerénysége. Az helyet jobban használá, a' Magyar' és egyszerűmind a' Német Literatura' javára, idejét, midőn

némelly magyar versezteinket lefordította németre; melly munkája most nyomtattatik Stuttgárban Cottánál. Gróf M. fija az egykori Ministernak Jozsefnek, 's testvére a' most megholt Kamara' Elölülőjének, az ifjabb Józsefnek, de nem azon anyától; az ezé Gróf Sándor Aszszony. —

A' Magyarok' Regéji és Mesélései még ez idén a' mi nyelvünkön is megjelennek. Lelkes; nagy csinú, nagy gondú dolgozás.

3. Kassai Minerva. Folyóírás, 1825. Első negyed. Kassán. Ellinger István, Cs. Kir. privileg. Könyv-nyomtató és áros' betűjével és kölcségével. Negyedrében. — 114 lap. — Eszter Károly Ambrus K. Herceg, Esztergomi Ersek és Primásunk jól eltalált 's köre csinosan metszett képével. —

Előszó. Gróf Dezsőffyól. lap. III. — Károly Ambrus' Élete XIII.

Első Füzet. Január. — 1. Minő indító okoknál fogva kell ösztönöztetnünk a' Tudományok' művelésére. I. 1. — 2. A' Nyelv', az Írás' feltalálása; a' Magyar Nyelv' Bölcsője, 's legrégebb maradványaink. Kazinczytól. I. 5. — 3. Az Izlésről. I. 5. — 4. Takarékosági jóvallat. I. 14. — 5. Magyar-ország és Erdély. Epigramma, Ponoritól; a' Magyar ihlet, Gróf Dezsőffyól; B. Wesselényi Miklóshoz 1809. Epistola. Kazinczytól. I. 29.

Második Füzet. Február. — 6. Kriton. Plátóból. 55. — 7. Sípocsk. Franklinból, 42. — 8. Hébe. 1825. Könyvbírálás. 43. — 9. A' Macskákról, 48. — 10. Az Első Kísétálás, Bouillyból, 49. — 11. Konstantinápolyi Levelek, 55. — 12. Rozsnyai Dávid Török Diak (Tolmács) felől, 60. — 13. A' Királyhegyi felülírás, 61. — 14. Pannonia a' Hunnok' beütése előtt, Dulházytól. — 15. Verselek. —

Harmadik Füzet. Mártzius. — 16. Guthi Ország Mihály Nádorunk, De-

breczeni Bárány Ágoston, 80. — 17. Mátyás Király, Maccénássága, Melczér Jakab, 76. — 18. Zagráb Város' törvényes Rendszabásai, Melczér, 77. — 19. Mire szántam a' fiamat, Fáy András, 79. — 20. Felelet a' Tud. Gyűjtem. Kérdésére, 1824. VII. K. 120. Czövek István, Prokátor, 84. — 21. Könyv-vizsgálás. Aurora 1825. 87. — 22. A' kor 's nagy hivatal nem ad just az élesebb megtámadásokra, 105. — 23. Az élet vermekről, 104. — 24. Allegoria 110. — 25. Aforizmák 111. — 26. Epikürosznak három Gnomája. 112. — 27. Verselek, 113.

A' nagy-érdemű Nyomtató nem mások által megkérve, hanem tulajdon mardultából, kezdette ezt a' Folyóírást. Egy a' czél azzal, mellyet a' Tud. Gyűjtem. örök hálát érdemlő Kiadóji magoknak kijegyzetelt; de némelly külömbsséggel; ilyen az, hogy Minerva a' fordításokat és versezteket sem tiltja ki. Köteteiből, mert a' fordítások is terjesztik isméréteinket, 's épen nem haszontalanok; kivált olly nyelvből véve-által, mellyet Olvasóink nagy számban nem értenek. 'S nem csak a' Tudományok körül forgó hanem a' haszonnal gyönyörködtetni akaró Olvasók' jova felől is gondoskodik; 's így Öregcink és ifjaink, férjfiaink és aszszonyaink 's leánykáink által is, méltán fog örömmel fogadtatni. Decemberben jött-meg az engedelem kiadhatására, és még is ez az első Negyed nem ok nélkül reménylheti Nyelvünk 's Literatúránk' barátjainak jóvalásokat, segedelmeket. Az érdemes Nyomtató egy nyomtatott ívért egy arannyal kedveskedik a' dolgozóknak, de viszont kiköti, hogy a' darabok kezéhez költsége nélkül küldessenek. —

Midőn a' Románok, Mesék, Theárumi darabok Hazai nyelvünkön szaporodnak, nem lehet örömmel nem nézni azon szép igyekezeteket, mellyek a' mélyebb tudományokban megjelennek. Illyentek:

1. Philosophia Historiája. Irta Ertsey „Dániel. Debreczenben nyomtatott Tóth „Ferencz által 1825.“

A' tudós és munkás Férfiu a' Philosophia Hílgatóinak könnyebbítésére, és ezen tudomány tellyesebb megismértetésére velős rövidséggel elő adta a' Philosophia kifejlését, annak felosztását, és mind a' régiebb, mind az újabb Filozofianak nevezetesebb Szerzőit olly módon, hogy azoknak tanításait rövid érielembe húzván, és a' Tanítónak magyarázására helyet hagyván, a' Tanulóknak vezető fonatául szolgáljon munkája, és a' kitanúltaknak is a' vissza emlékezésre hasznos legyen. Útmutatásában el nem mulatta megemlíteni mindazokat, kiknek segedelmével élhessen, a' ki a' Filozofiai tárgyaknak és systemának bővebb ismértére kíván jutni, úgy hogy már csak ezen tekintetben nagy köszönetet érdemlene az ő köz hasznú munkájával; da azon kívül nem csekély érdeme ezen munkának az is, hogy a' Filozofiai tárgyak előadásában, a' tulajdon filozofiai kiejtéseket is, sok helyeken igen szerentsésen meghatározta, 's így a' filozofiai nyelvet megbővítette.

2. „A' Természeti Hármás Törvény, „rövid Historiájával együtt, mellyet a' Hazafiak hasznára szerzett Ujjfalusy Nepomuk János, Törvény Doctora I. Rész. „Pesten, Petrozai Trattner Mátyás betűivel. 1825.“

A' mint a' Szerző Úr munkájának tartalmáról magát kinyilatkoztatja, ezen könyvben a' Természeti Törvénynek Historiáját, továbbá az emberi természet erkölcsi állapotját, és az I. Részben a' kötelezésről, törvényről, 's különösen a' természeti Törvényekről értekezik. Azoknak okait 's minéműségeit, és ezeknél fogva az erkölcsi cselekedetek különbségeit, valamint a'

cselekedeten erkölcsi minéműségének, és ennél fogva magának a' cselekedetek erkölcsiségének megítélését adja elő. De valamint a' természeti Törvény Historiáját, úgy ezen különbbfele erkölcsi tekintetekről való előadásait, az érdemes Olvasó csak magából a' munkából veheti ki, mellyet a' Tudós Szerző jó szándékból, úgy mint a' nemzeti nyelv gyarapításából kezdett. Célját nem lehet dicsérni. A' munka találtatik Pesten Eggenberger, és Trattner Uraknál.

3. „A' Keresztény Katholika Anya „szentegyház Hit, és erkölcsbeli szabásainak rövid foglalata, mellyet Nagy Tiszteletű Strauch Benedek Úrnak Német „nyelven kiadatott munkája után, szabad „fordítás képeben közre bocsátott Kováts „Mátyás, az Egri Érseki Megyének Áldozó „Papja, és a' Pesti Királyi Universitásnál „a' Hit Tudomány második részének rendszerént való Tanítója. Pesten, Petrozai „Trattner Mátyás betűivel. 1825.“

Ezen munka, a' mint a' Szerzőnek kezéből kikerült, a' Keresztény Hívek előtt mindjárt nagy kedvességre kapott, és az eredeti nyelven, már 1795-ben, Budán is újra kinyomtatott Gróf Berenyi Er'sébeth Asszonynak, Gróf Zichy Miklós Özevgyének Ó Excellentiájának költségén: most Nagy Méltós. Komjáthy Anna Asszony, Csillag Keresztes Dámának, Nagy Mélt. Úrményi Jó'sef Úr Ó Excellentiája Hitvesének kegyes és istenes bővkezűsége eszközlötte Magyar nyelven kiadatását. — A' munka böcsét az nevei, hogy a' Hitnek és erköltsnek szabásait rövid elméltedésekbe, és fohászokodásokba foglalja. A' fordítás tiszta, értelmes nyelven vagy on elő adva, mellyre nézve a' Híveknek lelki épülésére kiváltképpen alkalmas.